

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. IV. Solvuntur objectiones,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

intra intellectum alterius, in ratione causa huiusmodi specierum: Sed hoc est illabi intra terminos ipsius: Ergo ut unus Angelus produceret species intelligibiles in intellectu alterius, deberet illabi menti illius. Hac etiam ratione utuntur Thomista, ad probandum illuminationem Angelorum non fieri per immersionem specierum, sed per solam directionem conceptuum, ut infra patebit.

41 Colliges quartò, quòd licet phantasia in homine ex speciebus montis & auri speciem montis aurei formare possit, & similiter intellectus humanus ex quibuslibet speciebus præconceptis efformet alias (ob quam rationem D. Paulus post raptum recordabatur eorum quæ in ipso viderat; quia scilicet ex illis formaverat species eorum representativas) intellectus tamen angelicus non potest formare de novo species ex objectis quæ cognoscit. Ratio disparitatis est, quia phantasia & intellectus humanus habent quòd vel à se, vel ab alio novis speciebus perfici possint, ex eo quòd non sint potentia perfecte completæ ab initio suæ productionis: At verò angelicus intellectus postulat ab initio suæ creationis habere species omnium quæ debet intelligere naturaliter; & sic nullam habet vim formandi aliquas species de novo. Unde si per absolutam Dei potentiam Angelus privaretur visione Beatificâ, non recordaretur eorum quæ videt in essentia divina, nisi aliqua species de novo ipsi infunderetur. Nec debet hoc magis esse mirum, quàm quòd non posset intelligere, si produceretur sine intellectu per absolutam Dei potentiam: cum non magis possit esse causa specierum, quam proprii intellectus; imò minus, quia intellectus ab eius essentia resultaret, Deo non impediente; species verò minime, ut dicitur articulo sequenti.

§. IV.

Solvuntur obiectiones.

Objicitur primò: D. Augustinus 12. de Trinit. cap. 7. sic ait: *Dum aliqua res de novo fit, afficiuntur carnales sensus hominum, & reliquorum animalium, nec non caelestes sensus Angelorum*: Sed hæc nova affectio Angelorum, non potest fieri à rebus illis, nisi Angeli ab ipsis species accipiant: Ergo Angeli accipiunt species à rebus.

Secundò, Hieronymus & alii Patres explicantes illud ad Ephesios 3. *Ut innotescat Principatibus & Potestatibus per Ecclesiam multiformis sapientia Dei*, dicunt sensum illorum verborum esse, quòd Angeli ab Apostolis didicerunt aliqua mysteria gratiæ, saltem quòd particulares circumstantias: quòd tamen non videretur potuisse fieri, nisi ab eis scientiam, subindeque species intelligibiles acceperint.

Tertiò, D. Thomas in quæst. de anima art. 18. ad 13. & art. 20. ad 11. dicit quòd animæ separata infunduntur species, mediantibus Angelis: Ergo similiter mediante uno Angelo possunt infundi species in alium, subindeque poterit fieri quòd Angelus non immediatè à Deo, sed à rebus, saltem spiritualibus, suas species desumat.

43 Respondeo ad locum Augustini, quòd ibi solum vult distinguere intellectum angelicum à divino, per hoc quòd divinus omnia simul ab æterno intuitivè cognoscit; angelicus verò non cognoscit intuitivè res, nisi quando existunt: ex quo fit quòd quando res de novo producuntur,

Afficitur intellectus Angelis; non quidem eodem modo quo sensus humanus, per modum scilicet actus etiam primi, recipiendo speciem à reproducta; sed præcisè per modum actus secundæ, in quantum rem de novo existentem intuitivè cognoscit.

Ad locum Scripturæ respondeo, quòd quia Angeli clarius, nempe intuitivè, cognoscunt mysteria, quando sunt præsentia, quam cum sunt futura; quia nimirum eorum præsentia requiritur tanquam conditio sine qua non ad intuitivam illorum representationem; idcirco dicitur Angeli didicisse ab Apostolis, sive ab Ecclesia, huiusmodi mysteria, quando ab ipsis fuerunt exercita & prædicata: cum quo fit, quòd illa non innoverint ipsis per species ab Apostolis, vel eiusmodi mysteriis acceptas, sed à solo Deo infusas.

Ad duo loca D. Thomæ ex quæstione de anima desumpta, respondeo S. Doctorem in quæst. 89. art. 3. formaliter asserere, quòd *anima separata intelligit per species quas recipit ex infusione divini luminis, sicut & Angeli*: unde quæ alibi dicit, per hæc regulanda & explicanda sunt. Dicendum est ergo cum Nazario, species animæ separata, ab Angelis infundi sive causari, non effectivè, sed exemplariter; quatenus ad imitationem illarum quæ sunt in Angelis, effectivè infunduntur à Deo.

Vel secundò responderi potest cum Joanne à S. Thoma, quòd Divus Thomas ibi loquitur de diffusionem sive causationem specierum facta in anima ab Angelis, non quantum ad earum substantiam, quæ solum à Creatore fit, sed quantum ad aliquam perfectionem dispositionis & ordinationis eiusmodi specierum, causatam per extrinsecam & distinctam propositionem objecti, clariori & superiori lumine Angeli illustrati: sicut à magistro per extrinsecam objectorum propositionem ordinantur species in mente discipuli.

Objicitur secundo: Si Angelus crearetur à Deo sine speciebus intelligibilibus, vel posset aliquando aliud à se cum communi Dei influentia per proprias vires cognoscere, vel non? Si primum: Ergo Angelus suæ naturæ relictus, posset à rebus cognitionem, subindeque species accipere. Si secundum: Ergo Angelus suæ naturæ relictus, aut imperfectior animâ nostrâ, ut pote quæ sibi relictâ, potest cum communi Dei influentia intelligere res, quas in illo casu non posset Angelus intelligere.

Respondeo primò: negando suppositum, quòd scilicet Deus, de potentia saltem ordinatâ, possit creare Angelum sine speciebus: hoc enim ipso quòd velit illum creare, tenetur suavis eius providentia ipsi species intelligibiles infundere.

Respondeo secundò, admittendo secundam partem dilemmatis, quòd scilicet in illo casu nihil aliud à se per proprias vires posset cognoscere. Ad probationem in contrarium, dico non esse mirum quòd Angelus, absque aliquo quòd suæ naturæ debetur, productus, esset imperfectior secundum quid animâ nostrâ, habente illud omne quòd sibi à natura debetur. Sicut non esset mirum, quòd anima nostrâ sine intellectu agente & viribus sensitivis creata, nihil posset intelligere, subindeque esset secundum quid vilior bruto.

Objicies tertio: Quæ sunt in inferioribus scientia perfectionem, potiori jure sunt in superioribus: Sed abstrahere species à rebus sensibilibus dicit perfectionem, & convenit animæ rationali.

ali beneficio intellectus agentis: Ergo à fortiori A
convenit intellectui Angelico.

Respondeo distinguendo Majorem: Si dicant
perfectiorem simpliciter, & ab omni imperfe-
ctione depuratam, concedo Majorem: si dicant
perfectiorem solum secundum quid, & imper-
fectione admixtam, nego Majorem. Sicut enim
licet intelligere per discursum, & componendo
de dividendo, sit aliqua intellectus humani per-
fectio; tamen quia est solum perfectio secun-
dum quid, habens admixtam imperfectionem,
intellectui Angelico non convenit, ut infra vide-
bitur. In pariter, quia habere vim educendi
species ex rebus sensibilibus, non dicit perfectio-
nem simpliciter in nobis, sed secundum quid tan-
tum, cum supponat imperfectionem potentiali-
tatis & inferioritatis in gradu intellectuali, non
debet repetiri in Angelis.

Obijciunt quarto: Non minoris efficaciam est
objectum intelligibile in actu, quam sensibile
in actu intra suam lineam: Sed sensibile in actu
diffundit speciem in sensum: Ergo etiam obje-
ctum intelligibile in actu, qualis est res spiritua-
lis, diffundit speciem sui in intellectum Angeli-
cum, utpote non dependentem à sensibus: Ergo
quavis Angelus non accipiant species à rebus
sensibilibus, eas tamen habent a rebus immate-
rialibus.

Respondeo quod et si sensibile in actu diffundat
speciem in sensum, intelligibile tamen in actu non
diffundit speciem in intellectum. Ratio dispari-
tatis est, quia sensibile in actu habet hanc virtu-
tem ex eo quod est objectum potentiam aptam reci-
pere species successive; intelligibile vero in actu
est objectum proportionatum potentiam, quæ natu-
raliter est in actu respectu omnis intelligibilis;
quatenus omnem intelligibilem formam pos-
sunt habere ab initio, suæ conditionis, & eam actu
recipi à Deo: unde intelligibile in actu, non ha-
bet virtutem diffundendi suam speciem in præ-
dictam potentiam; quia nulla datur virtus acti-
va cui non correspondeat aliqua passiva. Ne-
que ex hoc sequitur, quod sit minoris efficaciam,
quam sensibile in actu; sicut nec sequitur quod
sit minoris efficaciam; quam ignis verbi gratiam,
quavis non possit calefacere: quia cum hoc fiat
quod sit principium perfectioris & immateria-
lis operationis, quam objectum sensibile, &
perfectiori modo, nimirum per modum speciei
impressa, ad sui cognitionem concurrat, ut
dicemus disputatione sequenti; & sic quavis
non habeat illam vim diffundendi speciem, est
tamen simpliciter efficacius, quam objectum
sensibile.

Obijciunt quinto: Si species Angelorum es-
sent infusæ à Deo, & non à rebus acceptæ, es-
sent supernaturales; quod enim à Deo infun-
duntur: & ab illo solo fieri potest, supernatura-
les est.

Respondeo species non esse supernaturales,
licet infundantur à Deo: quia non infunduntur à
Deo ut auctore supernaturali, sed à Deo ut ope-
rante juxta naturalem capacitatem Angeli, &
capacitatem ejus; sicut infundit & creat animam
rationalem, quando materia est disposita. Ita
& Thomas infra quæst. 89. art. 1. ubi tertio loco
sibi obijciunt: quod si anima separata intelligeret
per species intelligibiles divinitus infusas, hæc
cognitio non esset naturalis, sed gratiæ. Et re-
spondet negando hoc sequi. Quia (inquit) Dom-

Tom. 11.

est auctor non solum influentia gratiæ luminis, sed
etiam naturalis.

Obijciunt ultimò: Si Angelus non acciperet
species à rebus, sed eas ab initio suæ productio-
nis haberet, cognosceret futura contingentia, &
cogitationes cordium, etiam quandiu manent se-
cretæ; utpote cum ad illorum cognitionem re-
quirantur solum potentia cognoscitiva, & species
intelligibilis illorum representativa: Sed hoc dici
nequit, ut patebit disputatione sequenti: Ergo
nec illud.

Respondeo negando sequelam: nam ut ibidem
ostendimus, quamvis species futurorum contin-
gentium, & cogitationum cordis, sint representa-
tivæ illorum in actu primo, ad hoc tamen ut ea
representent in actu secundo & in exercitio, re-
quiruntur, tanquam conditio sine qua non, exi-
stentia futurorum, & manifestatio cogitationum
cordis.

ARTICULUS III.

An species per quas Angelus intelligit, ab eius
essentia fluant ut propriae passionis?

Partem affirmantem tenent Bannez, Naza-
rius, & Valentia hic; pro qua etiam citant
Capreolum & Cajetanum. Sententia tamen ne-
gans communior est in Schola D. Thomæ, &
principis supra statutis conformior; eamque do-
cent Ferrariensis 2. contra Gentes cap. 93. Na-
varretta tomo 3. controvers. 55. Salmanticenses,
Joannes à S. Thoma, & alii: unde fit.

§. I.

Hæc sententia ut probabilior eligitur.

Dico igitur, species intelligibiles Angelorum,
non esse proprie & in rigore proprietates
ipforum.

Probatur primò ex D. Thoma infra quæst. 89.
art. 1. ad 3. ubi ait: Anima separata non intelli-
git per species innatas &c. sed per species ex influentia
divini luminis participatas, quarum anima sit parti-
ceps, sicut & alia substantia separata. Et art. 3. in
corp. Anima separata (inquit) intelligit per species
quas recipit ex influentia divini luminis, sicut & An-
geli. Ergo sicut species non fluunt ab essentia
animæ separatæ, ut propriae ejus passionis, ita nec
ab essentia Angeli.

Confirmatur: Quando D. Thomas loquitur de
speciebus Angelicis, dicit illas esse infusas à Deo:
quod tamen esse falsum, si essent veræ proprie-
tates; potius enim deberent dici concretæ, aut
eductæ de potentia subjecti, quam infusæ, qui
essent productæ per eandem actionem quæ ipsa
substantia Angeli; nam actio agentis quodam
veluti ordine terminatur primò ad essentiam, &
secundò ad proprietates, ut docetur in 2. Phy-
sicorum.

Probatur secundò conclusio ratione fundamen-
tali. Quia licet natura ex se & ab intrinseco deter-
minata est ad habendas has proprietates, potius
quam alias: v. g. natura humana ab intrinseco
determinata est ad risibilitatem; natura equi ad
hinnabilitatem &c. Sed natura angelica ex se & ab
intrinseco non est determinata ad habendas has
potius quam illas species; sed hoc pendet solum
ab extrinseca & libera Dei voluntate: Ergo spe-
cies intelligibiles non fluunt ab essentia Angeli
tanquam veræ & rigorosæ proprietates. Major
patet

Bbb

53

54
art. 4.
& 5.

55

56

57

58